

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

2. Quid sit Character Sacramentalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

priorem characterem ex vi illius esset vxor prioris viri; ita vt, resurgente illo, deberet illi copulari: si autem iam nupisset alteri, sequeretur, quod esset simul vxor duorum, quod repugnat valido matrimonio: ergo ex retentione characterum sequeretur, quod non posset matrimonium reiterari etiam cum alio.

Petes iterum, vtrum character in sua entitate sit signum Christi, & dicens ordinem ad Christum: De hoc dicemus postea agentes de essentia characteris.

SECTIO II.

Quid sit character sacramentalis.

15. **M**ulta sub hoc titulo comprehenduntur singillatim examinanda. Primò dubitatur de characterē, an sit aliquid reale, & physicum intrinsecum: an verò aliquid rationis, & morale. Durandus in 4. d. 4. quest. 1. dicit, esse aliquid morale seu rationis; sicut in Doctoratu, vel in collatione primæ Tonsuræ; hoc enim sufficit ad explicanda omnia, quæ Patres dicunt de characterē, & aliunde oportet mysteria nostræ fidei reddere clariora, & minus difficilia, quoad fieri possit.
16. Hanc Durandi sententiam P. Suarez in præfenti disp. 1. sect. 2. dicit, non posse iam ab errore in fide vindicari, propter definitionem Concilij Florentini, & Tridentini. Bellarm. lib. 2. de effectu Sacramentorum. c. 19. §. Secunda propositio, dicit, vix distingui ab hæresi huius temporis, & videri expressè damnatam in Conciliis, quæ si Durandus videre potuisset, sine dubio aliter docuisset. P. Coninch in præfenti art. 2. dicit, eam iam asseri non posse, neque in illa posse defendi Conciliorum doctrinam.
17. P. Vasquez in præfenti disp. 1. §. 4. cap. 2. licet teneat characterem esse aliquid physicum, conatur tamen liberare Durandi sententiam ab omni censura; cui ex parte fauet Sorus in 4. d. 1. quest. 4. art. 2. §. Hæc. Nam Ecclesia damnat Hæreticos negantes characterem indelebile trium sacramentorum, Durandus autem id non negat; & licet sit aliquid morale, potest dici imprimi in anima; sicut etiam peccatum dicitur imprimere animæ maculam, quæ est aliquid morale.
18. Ego sententiam Durandi non solum minis veram iudico, sed contra mentem Conciliorum; quod quidem ad hominem contra P. Vasquez probo; quia si non esset contra mentem Concilij, nec Concilium intendisset adstruere characterem physicum, non esset minus probabilis illa sententia, propterea Vasquez appellat: seclusa enim Ecclesiæ auctoritate, nihil cogit ad multiplicanda entia, & ponendam illam qualitatem physicam, quam non ponimus in Doctore, Prætorē, & aliis, sed entitatem moralem, sicut etiam in Clerico primæ Tonsuræ. Si ergo propter modum loquendi Conciliorum, & Patrum, quos Concilia sequuntur, ponimus characterem esse entitatem physicam, fateri debemus, mentem Conciliorum fuisse adstruere characterem non vticumque, sed qui esset aliquid physicum in anima receptum; quod quidem verba ipsa satis videntur significare, dum dicunt characterem imprimi in anima per sacramentalem operationem, esse signum spirituale & indelebile; quæ omnia sonant aliquid physicum: nam si denominatio extrinseca vel ens morale relictum ex sacramento præterito diceretur character impressus animæ, sequeretur, quod de aliis etiam sacramentis dici posset simpliciter, quod conferant characterem; nam ex illis manet aliquid morale ex denominatione extrinseca, scilicet ex Matrimonio manet in anima ius ad habenda Diui-

na auxilia in ordine ad statum coniugalem: sicut etiam ex sacramento Pœnitentiæ, Eucharistiæ, & Extrêmæ vñctionis manet ius ad talem vel talem gratiam, & auxilia; quod est aliquid morale fundamentum in receptione sacramenti. Nec obstat, quod illud ius non sit indelebile, sicut est character Baptismi, Confirmationis, & Ordinis; ad rationem enim characteris in communi non pertinet, quod sit omnino indelebilis: sic enim serui in statu seruitutis habere solent characterem domini, qui tamen adueniente statu libertatis, deleri potest; sic etiam Apocalypsis 13. & 19. dicuntur peccatores accipere characterem bestiarum, quem tamen per Dei gratiam in multis deleri constat. Quamuis ergo illa quatuor sacramenta non dicerentur imprimere talem characterem indelebilem, qualem alia tria, dici tamen possent verè, & simpliciter imprimere characterem verum, & proprium; quod tamen nemo concedet, ergo per characterem simpliciter, & propriè non intelligunt Concilia aliquid solum morale, & physicum, & physicè in anima impressum. Quia tamen de facto nullus character imprimitur in anima, qui non sit indelebilis, ideo de facto per characterem intelligunt signum indelebile; licet de possibili, vt dixi, posset dari character absque omnimoda indelebitate.

Hoc ipsum videtur colligi ex definitione characteris à Concilio tradita, scilicet *signum spirituale, & indelebile in anima impressum*; quæ definitio difficile potest conuenire enti morali, seu denominationi extrinsecæ; nam extrinseca denominatio non est propriè signum, per quod discernantur hi ab aliis, & cognoscatur esse baptizati, vel ordinati; nam denominatio extrinseca, cum non habeat aliam entitatem præter formam præteritam, à qua provenit, non posset videri in se, nisi quatenus videtur ipsa forma præterita, atque adeò non posset ipsa denominatio in se ducere nos ad cognitionem sacramenti suscepti, sed potius è contra sacramentum susceptum cognitum daret occasionem concipiendi aliquid morale permanens in hoc homine. Non ergo diceretur bene character relictus ex Baptismo ostendens, & discernens hunc hominem baptizatum à non baptizatis. Denique hoc ipsum sonat verbum illud *imprimendi*, quo vtiuntur Concilia; quod in hac materia videtur omnino significare actionem physicam, & realem.

Dicunt, peccatum etiam apud Concilia dici *insepe* paruulis, vnicuique proprium; quod tamen non debet intelligi de inhærentia physica; ergo nec impressio characteris debet intelligi de impressione physica. Similiter Prætor dicitur accipere, seu recipere potestatem; & Sacerdos etiam dicitur recipere potestatem consecrandi, & tamen multi negant, characterem ipsum esse potestatem, aut potentiam, & per consequens debet intelligi de potestate solum morali; ergo similiter posset intelligi recipi, & imprimi character non physicus, sed moralis.

Respondetur negando consequentiam; quia significatio propria vocum, & verborum debet colligi ex subiecta materia; quæ si fuerit talis, vt non sit capax nisi significationis translatitiæ, vel analogicæ, in ea debent intelligi verba simpliciter prolata; vt cum dicitur: *tenebra erant super faciem abyssi*; illud verbum, *erant*, accipi debet in sensu analogico de existentia impropria, quia tenebræ non sunt capaces existentie propriæ. Quando verò materia est capax significationis propriæ, verba simpliciter prolata debent accipi, quoad fieri possit, in sensu proprio, vt cum dicitur vxor Loth conuersa in statuam salis, debet intelligi de vera & physica conuersione, & de vero & physico sale: quando ergo

19. Hoc colligitur ex definitione characteris.

20. Instantia.

21. Diluatur.

Sermo est de peccato habituali, quod est ens morale, vt suppono, & dicitur inesse vnicuique proprium, debet id intelligi de inhaesione morali, quia ens morale non est capax inhaesione physica, & non potest dari peccatum habituale, quod non sit ens morale. Quando vero agitur de caractere, & dicitur, quod per tria sacramenta imprimatur caractere in anima, debet intelligi de vero & physico caractere, qui physice imprimatur; nam verus, & proprius caractere est physicus, & aliunde ex eo quod spiritualis sit, non minus esse potest physicus; non ergo debemus transferre illa verba ad significationem impropiam de caractere aliquo analogico, & morali. Sicut quando dicitur anima in Purgatorio, vel in Inferno pati dolorem, non intelligimus id de dolore morali, sed de physico spirituali; imò quando dicitur torqueri igne Inferni, non intelligitur de igne morali, aut metaphorico, sed vero, & physico; quia saltem de potentia absoluta non repugnat, animam spirituales torqueri igne physico, & corpore, licet alibi non intelligatur de igne physico, vt cum dicitur: *ignem veni mittere in terram*, &c. quia ille non poterat esse physicus, sed moralis. Constat ergo, non valere consequentiam ex inhaesione morali, qua peccatum habituale intelligitur inhaerere, ad impressionem caracteris: hæc enim debet esse physica, cum sermo sit de caractere, qui in rigore significat aliquid signum physicum.

22. Hinc etiam constat, cur Doctoratus, vel Prætura non imprimant propriè caractere; nam licet relinquant aliquid morale permanens, illud tamen non est propriè caractere: sicut nec Sacerdotium antiquum, vel circumcisio, aut etiam prima Tonsura nunc, vel consecratio Ecclesiarum, vel calicis, imprimunt propriè caractere, sed impropiè; quod idem dicendum est de Ordinibus minoribus, si non sint sacramenta, propter eandem rationem.

23. Dubitatur secundò, vtrum caractere sit relatio, vel aliquid absolutum? Scotus in 4. d. 6. q. 10. indicat, esse relationem. Hanc sententiam latè impugnatur Suarez *sect. 2.* qui tamen videtur supponere, quod caractere non sit signum naturale, sed ad placitum ex mera institutione Diuina; quod mihi non probatur, vt postea dicam. In hoc puncto, si Scotus loquatur de relatione reali, & non conuenit cum Durando docente, caractere non esse aliquid physicum permanens, sed morale, vel rationis (provt P. Valquez existimat, Scotum re ipsa sentire) nulla est difficultas; nam vel loquimur de relatione transcendentali, vel de prædicamentali. Si de hac secunda sermo sit, nullum est fundamentum ad id asserendum de caractere, præsertim in mea sententia.

Suppono enim ex iis, quæ dixi in Metaphysica, & in tractatu de Trinitate, relationem prædicamentalem non esse modum intrinsecum superadditum, sed entitatem fundamenti cum termino, qui in obliquo intrat ad componendam denominationem relatiuam; quare caractere sacramentalis, cum sit aliquid intrinsecum superadditum, non est relatio prædicamentalis. Omnes enim cum Aristotele supponunt, ad relationem prædicamentalem non dari per se morum, sed resultare ex positione alterius; caractere autem non resultat ex positione alterius, producit enim primariò, & per se, etiam quando non producit gratia, nec alius effectus sacramentalis. Deinde relatio prædicamentalis est, cuius totum esse est ad aliud, hoc est, quæ nihil aliud confert subiecto, quod refertur, nisi connectere illud cum alio, seu cum termino ad quem refertur; quia scilicet denominatio relatiua prædicamentalis supra id, quod subiectum habebat, nihil addit intrinsecum, sed denominationem

P. Iohn. de Lugo de Sacramentis.

nem extrinsecum, qua subiectum denominatur ad aliud; sic hoc album absque noua perfectione denominatur simile alteri albo de nouo producto, per solam positionem termini, per quem habet solum denominari ad aliud, & nihil recipit perfectionis in se. Caractere autem perficit, & decorat subiectum, in quo ponitur; quare non dat illi solum dici ad aliud, sed etiam dici in se perfectum, & in signum illa forma splendidissima.

Si verò sermo sit de relatione transcendentali, concedendum videtur caractere esse ordinem transcendentalium, tum ad operationes, ad quas vel recipiendas, vel exercendas destinatur subiectum; tum ad auxilia, quæ debentur ratione sacramenti; tum ad Christum, cuius caractere accipit homo, tanquam seruus, miles, vel minister: ad hæc enim omnia dicit ordinem intrinsecum, & quidditatum per suam entitatem, vt postea dicemus; qui ordo cum sit imbibitus in ipsa essentia caracteris, est omnino transcendentalis.

Obiici solet pro Scoto, quia caractere est in genere signi; signum autem constituitur formaliter per relationem ad rem significatam. Respondetur facile, non constitui omne signum per relationem prædicamentalem; tum quia hæc debet esse ad terminum actu existentem; signum autem aliquando significat res non existentes, sed futuras, vel præteritas, tum etiam, quia illa relatio in signo sæpe est transcendentalis, & identificata cum ipso signo, sicut visio obiecti est signum formale ipsius, non per relationem prædicamentalem, sed transcendentali; & fumus est signum naturale ignis per ordinem etiam transcendentali.

Dices, relatio serui ad dominum est prædicamentalis; sed per caractere Baptismi, v. g. refertur baptizatus tanquam seruus ad Christum; ergo illa erit relatio prædicamentalis. Respondeo, illam non esse relationem prædicamentalem; primò, quia non est ad terminum actu existentem; nam in triduo mortis Christi, non erat Christus; & tamen in Apostolis erat caractere Baptismi, & Ordinis, quo designati erant tanquam ministri Christi; ergo non referuntur prædicamentali per caractere. Secundò, quia in rigore loquendo, caractere non constituit seruum Christi, sed signat: sicut etiam seruus in humanis designatur caractere aliquo in facie impresso, qui caractere non facit seruum, sed ostendit illum esse seruum; sic caractere baptismalis non facit formaliter, sed designat eum, qui est seruus, vel domesticus Christi, atque adeò, licet relatio serui sit prædicamentalis, non oportet, quòd ex hoc capite caractere sit respectus prædicamentalis ad Christum.

Dubitatur tertio, vtrum caractere sit entitas realis, vel solum modalis distincta ex natura rei à subiecto. Soto in 4. d. 1. *quæst. 4. art. 2.* probabile existimat, quòd sit entitas modalis. Contraria tamen sententia communis est, quam probat Suarez *sect. 2. in fine*, multis argumentis parum efficacibus, quæ impugnare non vacat. Vnicum fundamentum debet esse, quod non debemus ponere accidentia modalia, nisi vbi aliqua peculiaris ratio probat inseparabilitatem mutuum, seu non posse formam illam esse etiam diuinitus, absque tali subiecto: nam inseparabilitas essentialis est, quòd Deus non possit illa duo inuicem separare; potentia autem Diuina non debemus aliquid negare nisi ad sit ratio aliqua probans contradictionem propter absurdum aliquod, quod sequeretur, quia ad Dei dominium perfectissimum spectat, quòd possit de creaturis omnibus, & singulis disporre simul, vel seorsim, provt voluerit.

24. Potest tamen esse relatio transcendentalis.

25. Obicitur pro Scoto. Respondetur.

26. Instantia.

Responsio.

Confirmatur.

27. Dubium tertium.

Soto. Sententia qua vult esse modum.

Contraria sententia verior est.

Suarez. Fundamentum sententia.

Ideo gratiam, habitus supernaturales, & alia similia dicimus, non esse modos, sed entitates reales, quia non est specialis ratio ad id magis, negandum de iis, quàm de aliis accidentibus, quæ tamen scimus separari posse à subiecto, sicut separantur de facto accidentia panis, & vini in Eucharistia: actionem verò, vnionem, & similia dicimus esse modos; quia si vnio, v.g. non esset modus, indigeret alia vnione, qua vniretur, & hæc indigeret alia, & sic in infinitum: & actio, si non esset modus, seu ipsum fieri, indigeret alia actione, per quam fieret, & hæc per aliam, & sic in infinitum; quod inconueniens vt videtur, oportet, esse aliquas entitates modales, quæ se ipsis fiant, vel vniantur, & in quibus sistamus: vbi autem non vrget hæc ratio, debemus omnia alia entia ponere realia, & cum separabilitate reputare: ergo cum in charactere non sit specialis ratio magis, quàm in gratia, & aliis habitibus supernaturalibus, non est cur dicamus, illam esse entitatem modalem. Cum ergo sit accidens absolutum, & reale, & non sit vbicatio, duratio, situs, habitus, seu vestitus, nec actio, aut passio, & denique multò minùs sit quantitas, reliquum est, vt pertineat ad prædicamentum qualitatis. Restat igitur examinandum, in qua specie qualitatis sit, & an sit supernaturalis.

Concluditur
characterem
esse qualita-
tem.

SECTIO III.

Ad quam speciem qualitatis pertineat Character, & qualem supernaturalitatem habeat.

28.
Quarta species
qualitatis.
Controuersia
est ad quam
character per-
tinet.

29.
Prima sen-
tentia ponit
characterem
in secunda
specie.

Salas.
Henric.
S. Thom.
Valent.

30.
Secunda in
prima.
Suarez.
Vasquez.
Bellarm.
Tertia adin-
dicat tertia.

Quarta
quarta.

31.
Quinta in
nulla ex his
quatuor.

Hæc questio
partim de no-
mine, partim
de re.

Quatuor species qualitatis numerantur à Logicis cum Aristotele in illo Prædicamento: Habitus, & dispositio; Potentia, & impotentia; Passio, & passibilis qualitas; Forma, & figura. Est ergo controuersia, ad quam harum specierum pertineat character, vnde etiam pendet perfecta eius definitio, quæ tradi non potest, nisi sciamus, quem effectum formalem confert subiecto, in quo recipitur.

Prima sententia docet, pertinere ad secundam speciem, quia est potentia, vel perfecta, vel saltem imperfecta ad agendum vel recipiendum. Hanc tenent Thomistæ communiter, Caietanus, Soto, Martinus, & Bartholomæus de Ledesma, Viguierius, Capreolus, Antoninus, Palud. Heruæus, & alij plures, quos refert Salas 1. tom. in 1. tract. 2. disp. 8. sect. 3. n. 57. quos sequuntur Henriquez in præsentis lib. 1. cap. 13. §. 3. & 4. Valentia, & alij; & videtur esse S. Thomæ in præsentis art. 2.

Secunda sententia docet, pertinere ad primam speciem, in qua sunt Habitus, & dispositio. Hanc tenent Suarez, & Vasquez in præsentis Bellarm. cap. 19. Alensis & alij, quos affert Salas vbi supra num. 57.

Tertia sententia dicit, pertinere ad tertiam speciem, in qua sunt Passio, & passibilis qualitas. Pro hac afferuntur Antifiodorensis, Okam, Alensis, & Bonauentura, ab eodem Salas, num. 59.

Quarta sententia ponit characterem in quarta specie, quia est figura quædam spiritalis. Pro hac afferuntur Marsilius, Richardus, & Annibal, quos refert Salas ibi; & ipse eam sententiam tandem amplectitur, & latè probat, ac explicat.

Quintò alij dicunt, ad nullam speciem ex illis quatuor pertinere, alij denique dicunt, pertinere ad omnes sub diuersis rationibus, & considerationibus. Ad eò sunt diuersa hominum ingenia, vt omnes dicendi modos possibiles in hoc puncto excogitauerint & asseruerint. In quo aliqua dubia sunt de nomine, alia verò de re. De nomine est, quid significetur per nomina singularum specierum qualita-

tis, quas Aristoteles numerauit; in eorum enim significatione non conueniunt Dialectici, & Philosophi. De re verò erit, an in charactere reperiantur re ipsa aliqua prædicata realia, scilicet esse potentiam principalem, vel instrumentalem; physicam, vel moralem in ordine ad aliquas operationes, vel in ordine ad recipiendum: item esse figuram, vel sigillum spirituale ex natura sua aliquid representans. Oportebit ergo de his prius decernere, vt postea eligamus modum loquendi.

Dico ergo primò, characterem debere esse propriè, & in rigore in aliqua qualitatis specie, cum ipse sit vera, & propria qualitas, repugnat enim, ali-quod indiuiduum completum pertinere ad aliquod prædicamentum, & non esse sub aliquo genere, & specie propria illius prædicamenti, cum semper deducatur in serie prædicamentali aliqua linea recta à supremo genere vsque ad indiuidua per genera, & species intermedias, & nihil possit esse in rerum natura, quod non habeat veram differentiam specificam, per quam differat ab aliis rebus. Fateor, aliquas esse entitates, quæ propter suum incompletum non dicuntur constitui per se, sed cum aliis in prædicamento, sicut inhærentia qualitas, & vnio formæ substantialis. In quo sensu S. Thomas art. 2. dixit, characterem propter suum incompletum spectare reduci ad secundam speciem qualitatis.

Dico secundò, Character non videtur esse potentia physica receptiua, vel actiua. Hanc probant latè Suarez, & Vasquez; & quidem quoad receptionem videtur clara; nam gratia habitualis, vel gratia Sacramentalis auxiliorum, aut characteres aliorum Sacramentorum non recipiuntur in charactere, sed vel in essentia animæ, vel in eius potentiis. Neque etiam potest dici potentia actiua physica, quia vel hoc esset in ordine ad auxilia, & gratiam sacramentalem, vel in ordine ad sacramenta conficienda, vel in ordine ad eorum effectum communicandum, scilicet gratiam habituale, & characterem. Ad nihil autem horum character est potentia actiua physica: non quidem ad auxilia, & gratias sacramentales; nam auxilia, quæ dantur ratione Baptismi, vel Confirmationis, v.g. sunt actus intellectus, & voluntatis ad seruanda præcepta, vel profitendam fidem; qui actus producuntur ab habitibus infusis simul cum potentiis, & omne aliud principium impertinens est. Neque etiam character concurrat efficienter ad producenda sacramenta in aliis: nam Sacerdos absolvens, v.g. poenitentem, profert quidem verba absolutionis, quæ quoad totam suam entitatem possent produci à laico: in ratione verò sacramenti solum addunt denominationem extrinsecam ab institutione Diuina quæ denominatio non potest physice produci, vt patet; quod idem est in Episcopo Ordinante, vel Confirmante, &c. Solum posset esse dubium de sacramento Eucharistiæ, quod conficitur à Sacerdote. Sed neque ad illud potest concurrere actiue character Sacerdotalis; nam vel concurreret per virtutem obediencialem, vt instrumentum eleuatum; & quidem hoc modo posset similiter concurrere albedo; neque hic modus operandi facit, quòd character in sua entitate sit potentia physica magis, quàm aliæ entitates: vel concurreret per virtutem connaturalem suam; & hoc dici non potest, quia conuersio Eucharistica, vt infra videbimus, includit actionem creaturam, qua accidentia conseruantur sine subiecto; repugnat autem, quòd aliqua creatura habeat virtutem connaturalem ad creandum, vt faterentur omnes Theologi; repugnat ergo, quòd character habeat connaturalem virtutem ad illam conuersionem faciendam.

Denique,

32.
Prima con-
clusio.

33.
Secunda con-
clusio.

Probat.